

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.250/2022/7.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság képviselő2 pártfogó ügyvéd (felperesi képviselő címe) által képviselt **Felperes1** (felperes címe) **felperesnek** a alperesi képviselő (alp. képvis. címe, ügyintéző: dr. Tóth Tamás Zsolt ügyvéd) által képviselt **Alperes1** (alperes címe) **alperes** ellen elmaradt munkabér, szabadságmegváltás, rendkívüli munkavégzésért járó díjazás, elmaradt jövedelem címén járó kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 12.M.70.452/2022/8. számú ítélete ellen az alperes által 9. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részében a munkaviszony megállapítása, a szabadságmegváltás és az elmaradt jövedelem címén járó kártérítés tekintetében helybenhagyja, az elmaradt munkabérre vonatkozó részében megváltoztatja és a marasztalás összegét 565.788.- (ötszázhatvanötezer-hétszáznyolcvannyolc) forintra mérsékli, a perköltség tekintetében megváltoztatja és megállapítja, hogy a pártfogó ügyvéd díját 21%-ban az alperes köteles viselni, a fennmaradó részt az állam viseli, az alperes 69.150 (hatvankilencezer-százötven) forint eljárási és 39.750 (harminckilencezer-hétszázötven) forint fellebbezési illeték, valamint 546 (ötszáznegyvenhat) forint tanúdíj megfizetésére köteles. Az illetéket az alperesnek az állami adó- és vámhatóság által közzétett illetékbevételi számla javára az esedékesség napjáig kell megfizetni.

Megállapítja a másodfokú bíróság, hogy az alperes 88%-ban pervesztes lett a fellebbezési eljárás során, a másodfokú pártfogó ügyvédi díj viselésére 88%-ban az alperes, 12%-ban az állam köteles.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 3.949.- (háromezer-kilencszáznegyvenkilenc) forint és ÁFA másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Ítéleti tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás szerint a felperes 2017. február 20. napjától 2017. november 4. napjáig állt az alperes alkalmazásában határozatlan idejű munkaviszonyban anyagbeszerző munkakörben. A felek írásbeli munkaszerződést nem kötöttek. A felperes feladatai közé tartozott a gépkocsivezetés, festés, fűnyírás, sirt elhordása, anyagbeszerzés és szállítás. A felperes munkáját változó munkavégzési helyeken végezte: helység1-n, a utca1 utcában, helység2-ben és a utca2 utcában. A felperes az alperes utca1 u. 5. szám alatti épületében kapott egy lakószobát, munkaviszonya tartalma alatt ott lakott. A felperes 2017. február 20. napjától 2017. szeptember végéig havi nettó 60.000, összesen 360.000 forintot kapott az alperestől munkabéreként. A felperes 2017. október 27. napján 8 óra 29 perckor az alperes tulajdonában álló rendszám1 forgalmi rendszámú gépjárművel gyorsajtást követett el, ami miatt az alperest a rendőrség 30.000.- forint közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte. A bírságot a felperes fizette meg. Az alperes a felperes részére szabadságot a munkaviszony fennállása alatt nem adott ki. A felperes munkaviszonyát az alperes 2017. november 4. napján szüntette meg, mely során az alperes a felperest elküldte a utca1 u. 5. szám alatti lakószobájából. Elszámolási vita miatt a felperes kihívta a rendőrséget, melyet követően a felperes személyes tárgyait az ingatlanból el tudta szállítani. A munkaviszony megszüntetéséről írásbeli okirat nem készült.

[2] A felperes a munkaviszony megszüntetésekor már öregségi nyugdíjas volt. 2017. november 4. napjától december végéig keresőképtelen állományban volt, 2018. április 10. és 17. napja, valamint április 30. és május 2. napja között ugyancsak keresőképtelen beteg volt.

Kereset és érdemi ellenkérelem

[3] A felperes végső kereseti kérelmében 958.100.- forint elmaradt munkabér és kamatai, 1.530.000.- forint elmaradt jövedelem címén járó kártérítés és kamatai, 123.270.- forint szabadságmegváltás és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kért továbbá 1.500.000.- forint rendkívüli munkavégzés iránti díjazás és 1.500.000.- forint távolléti díj megfizetését, valamint a munkaviszony megállapítását. Hivatkozásképpen előadta, hogy a mindenkori minimálbér másfélszeresének megfelelő összeg illette volna meg munkabéreként, ehelyett az alperes hat hónapon át 60.000. forintot fizetett neki. Az alperesnél jelentős mennyiségű túlmunkát végzett. Az alperes a munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg 2017. november 4. napjával, az őt megillető 21 nap szabadságát sem adta ki.

[4] A kárenyhítési kötelezettség tekintetében előadta, hogy 2017. november 4. napjától december végéig keresőképtelen állományban volt, nem dolgozott, ellátást ezen idő alatt nem kapott. Már az alperesi munkaviszony alatt is öregségi nyugdíjas volt, emiatt nem

regisztrálhatott álláskeresőként sem. Több alkalommal próbált elhelyezkedni, 2018. júniusában végül munkába állt. A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban ezen nyilatkozatát módosította és előadta, hogy csak 2020. augusztus 1. napjától sikerült munkába állnia, korábban rosszul emlékezett. Hozzátette, hogy azért sem tudott elhelyezkedni, mert az alperes nem adta ki részére a kilépő iratait.

[5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Először úgy nyilatkozott, hogy a felperes kb. 10 évvel korábban dolgozott az alperesnél bejelentett segédmunkásként, sepregetést végzett néhány hónapig, mely idő alatt – az alperes engedélyével – az egyik alperesi ingatlan mosókonyhájában lakott. Később azonban előadta, hogy nem ismeri a felperest, a felperes soha nem dolgozott nála. Állítása szerint az egyik alvállalkozója alkalmazásában állt a felperes, ami miatt az alperes az alvállalkozóval meg is szüntette a kapcsolatot. Előadta, hogy a felperesnek soha nem adott utasítást és pénzt sem adott részére.

[6] A megismételt bizonyítási eljárás során az alperes a munkaviszony fennállását továbbra is vitatta. Álláspontja szerint a felperes nem nyilatkozott arra vonatkozóan, hogy miért pont az alperesi céggel állt munkaviszonyban, tekintettel arra, hogy az alperes telephelyén más cégek is működnek. Nem jelölte meg a felperes azt sem, hogy határozott vagy határozatlan munkaviszony állt fenn a felek között, ennek okán a munkaszerződés lényeges tartalmi elemei hiányoznak. Nem vitatta, hogy a 12.M.70.073/2020/44. sorszám alatti irathoz csatolt számlákon található aláírás a felperestől származik. Ugyanakkor arra hivatkozott, hogy kétséges, hogy az aláírások mikor, milyen körülmények között kerültek a számlákra, így azok a felperes munkaviszonyát nem támasztják alá. Nem ismert továbbá az sem, hogy a számlák miként kerültek a felperes birtokába. Az elsőfokú bíróság felhívására előadta, a felperes által indítványozott menetlevelek kiállítására nem került sor, mivel azokat az alperes a perbeli időszakban nem használta. Vitatta, hogy a felperesi kárenyhítési kötelezettségének eleget tett volna.

Az elsőfokú bíróság döntése

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felperes 2017. február 20. és 2017. november 4. napja között munkaviszonyban állt az alperessel és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 712.830.- forint elmaradt munkabért és kamatait, 123.270.- forint szabadságmegváltást és kamatait és a munkaviszony jogellenes megszüntetésére tekintettel 480.250.- forint elmaradt jövedelem címén járó kártérítést és kamatait, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes 24%-ban pernyertes lett, a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli. Kötelezte az alperest 79.030.- forint eljárási, 45.430.- forint fellebbezési illeték és 624.- forint tanúdíj megfizetésére.

[8] A határozat indokolása szerint a perben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy 2017. február 20. és 2017. november 4. napja között munkaviszonyban állt az

alperessel. A felperes okirati bizonyítékként a peresített időszakra vonatkozó számlákat csatolt annak igazolásul, hogy az alperes részére vásárlásokat végzett. Hivatkozott arra, hogy a számlákon vevőként az alperes került feltüntetésre, azokon a felperes aláírása szerepel, ami állítása szerint igazolja azt a körülményt, hogy a felperes munkaviszonyban állt az alperessel. Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy bár kétségtelen, hogy az aláírások felperesi eredete írásszakértői szakkérdésnek tekintendő, az alperes a felperes aláírásának valóságát nem vitatta. Így a bíróság az aláírásokat a felperestől származónak fogadta el, mivel e tekintetben a bíróságnak kétsége nem merült fel. Ezen túl a felperes okirati bizonyítékként csatolt egy, az alperes tulajdonában álló gépjárműre vonatkozó közigazgatási bírságot is, amely vonatkozásában a tárgyaláson felmutatta a bérfizetést igazoló eredeti csekket. A felperes által indítványozott tanúk - bár konkrét tudomással nem rendelkeztek a felperes munkáltatójának kilétéről - arról számoltak be, hogy a felperes a peresített időszakban rendszeresen munkát végzett, sóderbányához járt teherautó sofőrként, sódert szállított. Az elsőfokú bíróság szerint a felperes által becsatolt okirati bizonyítékok, valamint az általa indítványozott tanúk egyaránt alátámasztották azt, hogy munkaviszony jött létre a peresített időszakban a felek között. A számlákon a felperes aláírása szerepel vevőként, az alperes, mint vevő néven kiállított számlán. Ebből következően a felperes az alperes nevében eljárva írta alá azokat, vagyis a formális logika láncolata alapján megállapítható, hogy az alperes és a felperes között szerződéses kapcsolat állt fenn. Ugyancsak ezt erősíti az alperesi gépjármű vonatkozásában keletkezett bírság, melyet a felperes fizetett be, melyről szóló okirat a felperes birtokában volt. Ez igazolja, hogy a felperes munkaviszonyban állt az alperesnél. Nem vitatott tény az sem, hogy a felperesnek az alperesi gépjárművel elkövetett gyorsajtása következtében az alperesre közigazgatási bírságot szabtak ki, melyet a felperes fizetett meg. A tanúvallomások alátámasztották, hogy a felperes a peresített időszakban sofőrként dolgozott. A munkaviszony fennállását igazolja az a körülmény is, hogy a felperes az alperes egyik telephelyén lakott életvitelszerűen. Ezt az állítást az alperes sem vitatta és ezt a tanúk is megerősítették vallomásukban. Értékelte továbbá az elsőfokú bíróság az alperesi törvényes képviselő ellentmondásos nyilatkozatait arra nézve, hogy a felperest ismeri-e.

[9] Az elsőfokú bíróság szerint az alperes ellenbizonyítása arra nézve, hogy a felek között nem jött létre munkaviszony, sikertelen volt: tanú3 tanú ugyan elmondta, hogy dolgozott a felperessel együtt, azt azonban már nem tudta megmondani, hogy a felperes a tanú korábbi cége, vagy az alperes által volt foglalkoztatva. Önmagában az, hogy a bérszámfejtést végző könyvelő nem találkozott a felperes nevével, mindössze azt támasztja alá, hogy a felperes részére munkabér nem került megfizetésre. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes eredményesen bizonyította, hogy 2017. február 20. és 2017. november 4. napja között munkaviszonyban állt az alperessel.

[10] Az elmaradt munkabér kapcsán az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy mivel a felperes sikeresen bizonyította, hogy munkaviszonyban állt az alperessel, az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a felperes munkabérét a perbeli időszakban hiánytalanul megfizette. Az összecszerűség kapcsán azonban a felperesnek kellett bizonyítania, hogy a minimálbér másfélszeresének megfelelő összegre lett volna jogosult, továbbá, hogy középfokú szakképzettséghez kötött munkakörben került foglalkoztatásra. Az alperes egyáltalán nem terjesztett elő bizonyítást arra nézve, hogy a felperesnek munkabért fizetett volna. Az elsőfokú bíróság tanú7 tanúvallomását értékelve is arra a következtetésre jutott, hogy az alperes jogszerű úton munkabér kifizetést a felperes részére nem teljesített. A felperes

személyes előadásában elmondta, hogy a peresített időszakban minden hónap elején 60.000.- forintot kapott az alperesi törvényes képviselőtől hat alkalommal. Ezt a követeléséből levonásba helyezte. Az elsőfokú bíróság szerint a felperes az eljárás során nem bizonyította, hogy a minimálbérnél magasabb összegű jövedelemre lett volna jogosult, a felperes feladatai közé tartozó sitt elhordás, anyagbeszerzés, gépjármű vezetése nem tekinthető középfokú szakképzettséget igénylő munkakörnek, ezért a felperes kérelme a minimálbér összegéig alapos a peresített időszakban (1.072.830 forint), melyet a bíróság csökkentett a felperes által is levonásba helyezett 360.000.- forinttal.

[11] A szabadságmegváltás iránti követelést az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem szerint megalapozottnak találta, miután az alperes nem bizonyította, hogy a felperes időarányosan járó szabadságát a felperesnek kiadta vagy azt megváltotta.

[12] A munkaviszony jogellenes megszüntetése alapján járó igény kapcsán az elsőfokú bíróság megállapította, hogy tekintettel arra, hogy a felperes sikeresen bizonyította, hogy munkaviszonyban állt az alperessel, az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a felperes munkaviszonya jogszerűen került megszüntetésre. A munkaviszony megszüntető jognyilatkozatot az alperes nem foglalta írásba, azt nem indokolta meg, melyből következően a munkaviszony megszüntetése jogellenesen történt. A meghallgatott tanúk is alátámasztották a felperes által előadottakat a munkaviszony megszűnésének körülményei kapcsán. Megállapítható volt, hogy a felperes 2017. november 4. napján hozta el személyes tárgyait az alperes utcai utcai telephelyéről, ahova rendőri közreműködéssel tudott csak bejutni. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes a munkaviszony jogellenes megszüntetésére tekintettel elmaradt jövedelemként 1.332.000.- forintot, távolléti díj jogcímén 1.500.000.- forintot követelt, számításait nem vezette le, azonban hivatkozott a munka törvénykönyvéről (a továbbiakban: Mt.) 82. § (1) bekezdésére. Az elsőfokú bíróság a felperesi nyilatkozatok alapján – így különösen a 11. számú jegyzőkönyvben foglaltakra tekintettel – a felperesi követelést tartalma szerint úgy értelmezte, hogy a felperes a munkaviszony jogellenes megszüntetésére tekintettel kártérítés jogcímén kéri mindkét összeg megfizetésére kötelezni az alperest. A felperest kártérítésként legfeljebb a minimálbér tizenkétszeresének megfelelő összeg, azaz 1.530.000.- forint illethette meg. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság utalt az Mt. 167. § (2) bekezdésére és arra, hogy a munkavállaló maga is köteles tevékenyen közreműködni abban, hogy új munkahelyet találjon, átképzést követően akár más munkakörben, munkaterületen helyezkedjen el. E kötelezettségnél figyelembe kell venni a munkavállaló személyi körülményeit (lakóhely, családi körülmények), illetve olyan objektív, külső körülményeket, mint pl. a munkanélküliség (volt-e esélye elhelyezkedni).

[13] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes az eljárás kezdetétől lényegében az ügyben tartott utolsó tárgyalásig, azaz éveken keresztül úgy nyilatkozott, hogy 2018. júniusában már el tudott helyezkedni, tehát munkába állt. A megismételt eljárásban a 2022. szeptember 22-én tartott tárgyaláson azonban korábbi előadását módosította, e szerint csupán 2020. évben tudott ismét munkába állni. Az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása során a jóhiszemű pervitel elvének, valamint a Pp. 141. § (2) bekezdésének figyelembevételével a felperes korábbi nyilatkozatát vette figyelembe. Az elsőfokú bíróság szerint életszerűtlen, hogy a munkavállaló a több éve tartó peres eljárás ellenére ne emlékezzen pontosan arra a körülményre, hogy melyik évben kezdett el ismét dolgozni. A nyilatkozatok közötti eltérés

nem pár hónap – ami adott esetben életszerű lenne – hanem két év. Mindezekre tekintettel megállapította, hogy a felperes a munkaviszony megszűnését és a keresőképtelenség időszakát követően elmaradt jövedelem címén járó kártérítésre legfeljebb 2018. júniusáig jogosult.

[14] Az alperes hivatkozott arra, hogy a felperes nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének. Az elsőfokú bíróság utalt az 1/2018. KMK véleményben foglaltakra, ami alapján a kárenyhítési kötelezettség teljesítésének elmulasztását a munkáltatónak kell bizonyítania. Az alperes ezen tényállítás körében bizonyítási indítványt nem tett. A felperes az 5. számú beadványában megjelölte azokat a cégeket, ahol állást keresett, mely tényállítást az alperes nem vitatta. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a felperes a peresített időszakban is öregségi nyugdíjas volt, ennek okán nyilvánvalóan állaskeresőként nem tudott regisztrálni. Ezen objektív körülményt a kárenyhítési kötelezettség vizsgálatakor az elsőfokú bíróság figyelembe vette. Miután a felperes 2018. április 10. és 17. napja, valamint április 30. és május 2. napja között igazoltan keresőképtelen beteg volt, továbbá személyesen úgy nyilatkozott, hogy 2017. november 4. napjától decemberéig keresőképtelen beteg volt, így ezen időszakra a felperest nem illette meg almaradt jövedelem címén járó kártérítés, ezért összesen 480.250.- forint összeg erejéig alapos az igénye.

[15] A túlmunka igény kapcsán rögzítette, hogy a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy rendkívüli munkát végzett, de ezzel kapcsolatos számításait és nyilatkozatait nem tette meg, ezért a bíróság az erre vonatkozó keresetet elutasította.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[16] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását. Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást tévesen állapította meg és abból megalapozatlan jogi következtést vont le. Az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a peres felek között munkaviszony jött volna létre. A perben ezzel összefüggésben ellentmondó nyilatkozatok állnak rendelkezésre. Az állítólagos munkaviszony létesítésére vonatkozó megállapodás létrejöttével összefüggésben közvetlen bizonyíték nem áll rendelkezésre, a meghallgatott tanúk erre vonatkozó nyilatkozatot nem tettek. A felperes indítványára a számla kibocsátójának megkeresése nem vezetett eredményre, a csatolt számlákat a felperes szerezte be, az nem igazolt, hogy az azokon szereplő aláírások mikor kerültek a számlára. Nem zárható ki, hogy a felperes azokat a kézhezvételt követően, a benyújtást megelőzően írta alá. A meghallgatott tanúk mindösszesen arra tudtak nyilatkozatot tenni, hogy a felperes a tárgyi időszakban teherautót vezetett a sóderbányához vezető úton, de arra, hogy őt ki foglalkoztatta, nem áll rendelkezésre tanúvallomás. Nincs adat a hivatkozott közigazgatási bírsággal érintett jármű és a tanúk által megjelölt teherautó azonosságáról sem. Így a tanúvallomások nem támasztják alá a munkaviszony létesítését, fennállását, külön kiemelve annak ítéletben rögzített időtartamát sem. Az elsőfokú bíróság az alperesi vitatás ellenére nem indokolta, hogy mire alapozottan állapította meg, hogy a jogviszony 2017. február 20-án jött létre. E tekintetben sem tanúvallomások, sem okirati bizonyítékok nem állnak rendelkezésre.

A felperes szavahihetőségével, nyilatkozatainak megkérdőjelezhető voltával összefüggésben az elsőfokú bíróság is számos ténymegállapítást tesz.

[17] Az elsőfokú bíróság elmulasztotta rögzíteni, hogy a megállapított munkaviszony tekintetében a munkavégzés időtartama napi 8, 4 óra vagy kötetlen. Ezek a munkaviszony kötelező tartalmi elemei. Az alperes vitatta a munkavégzés tényét is, melyre tekintettel szintén nem került bizonyításra a folyamatos, munkanaponkénti napi nyolc óra időtartamú tényleges munkavégzés sem. Azon körülmények, amelyeket az elsőfokú bíróság elfogadott, mint a munkaviszony létét igazoló tény, pár napi munkavégzést támasztanak alá (vásárlások, a közigazgatási bírság kiszabásának napja). Ekként – feltételezve, hogy volt munkavégzés a felperes részéről – az sem tisztázott, hogy azt megbízás, egyszerűsített foglalkoztatás vagy alkalmi munkavégzés keretében tette. A felperes az állítólagosan betöltött munkakör tekintetében is ellentmondó nyilatkozatokat tett.

[18] A felperes nyilatkozata szerint és az ítéleti tényállásban is rögzítetten a felperes változó munkavégzési helyen látta el feladatait, helység1-n, helység2-ben, Budapesten a utca1 utcában és a utca2 utcában. Az alperes csak a utca1 utcai ingatlannal hozható összefüggésbe, helység1-n és helység2-ben a Kft.5 rendelkezik tulajdonnal, míg a utca2 utca tekintetében semmiféle kapcsolat nem áll fenn. Ennek tükrében nem indokolt, hogy az elsőfokú bíróság miért épp az alperest fogadta el lehetséges munkáltatóként, különös tekintettel arra, hogy a megjelölt cégnek is ugyanaz a törvényes képviselője volt a tárgyi időszakban, mint az alperesé.

[19] A munkaviszony állítólagos megszüntetésével kapcsolatos tényállás szintén hiányos, annak rögzítése ugyanis elmaradt, hogy az alperes azt az Mt. 64. § (1) bekezdés a)-c) pontjai közül mely módon hajtotta végre. A tanúk a munkaviszony állítólagos megszüntetésére irányuló alperesi nyilatkozat megtételekor nem voltak jelen, kizárólag a felperes személyes tárgyainak utca1 utcából történő elszállításának időpontjában. Az elsőfokú bíróság az állítólagos munkaviszony megszüntetését a lakhatás megszüntetéséhez kötötte, annak indokolása azonban hiányos, hogy a lakhatás megvonása miért jelenti egyúttal az állítólagos munkaviszony megszüntetését is.

[20] Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a felperes kereseti kérelmén a munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményeként megítélt kártérítés vonatkozásában. A felperes nyilatkozatai tartalmából az tűnik ki, hogy tételes kárigényt kívánt érvényesíteni, mivel annak összezszerúsége lényegesen meghaladta a felmondási időre járó távolléti díjat. Az elsőfokú bíróság a maximális 12 havi távolléti díj összegét, mint keretösszeget tekintette kiindulásnak és ebből a felperes keresőképtelenségének időszakát vonta le, valamint tekintettel volt a felperes 2018. júniusában való elhelyezkedésére. Az Mt. 82. § (1)-(2) bekezdése a kártérítés maximális összegét tartalmazza. Tévesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a 2018. júniusáig terjedő időszakra - a keresőképtelenség időszakának figyelembevételével - minden külön bizonyítás nélkül megalapozottnak vette a kárigényt. A felperes öt ért tényleges kárt nem igazolt. A felperes jövedelemkiesése okára vonatkozóan ellentétes, többször változtatott nyilatkozott

tett, hol munkaügyi iratainak hiányát, hol állítólagos korábbi fekete foglalkoztatását jelölte meg akadályként. A felperes saját nyilatkozatai alapján az állapítható meg, hogy nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének, hiszen munkaerőpiaci szolgáltatóval nem vette fel a kapcsolatot, az azonosíthatatlanul megjelölt állítólagos, lehetséges munkáltatókkal való kapcsolatfelvételt nem tudta igazolni, azaz kötelezettségeinek a kárenyhítés vonatkozásaiban sem tett eleget.

[21] Az alperes a fellebbezését kiegészítette a másodfokú tárgyaláson azzal, hogy az elsőfokú bíróság által végzett számítások helytelenek, mert az elmaradt munkabér esetében a felperest megillető bruttó munkabérből vonta le a nettó összeget. Erre tekintettel kérte a megítélt munkabér összegének mérséklését 541.353.- forintra.

[22] A felperes ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes ténybeli és jogi indokai alapján. Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság indokoltan és megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a peres felek között munkaviszony jött létre. Az alperes csak hivatkozott az ellentmondó nyilatkozatokra, de azokat nem nevesíti. Az alperes nem átkodott kijelenteni, hogy a felperes számlákat vásárolt. Az alperes által becsatolt iratok ellentmondásosak, nem felelnek meg a valóságnak.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[23] A fellebbezés – az alábbiak szerint – nagyobbbrészt megalapozatlan.

[24] A másodfokú bíróság a Pp. 253.§ (3) bekezdése szerint eljárva az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül, fellebbezés hiányában a jogerőre emelkedett elutasított ítéleti rendelkezéseket nem érintette.

[25] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, az alapján helyesen állapította meg a tényállást és a megfelelő jogszabályi rendelkezések helytálló alkalmazásával, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével hozott döntése is érdemben helyes, ugyanakkor az elmaradt munkabér összegszerűsége kapcsán a számítása nem helytálló. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a munkaviszony megállapítása, a szabadságmegváltás és az elmaradt jövedelem címén járó kártérítés részében - a Pp 253.§ (2) bekezdése alapján - helybenhagyta, az elmaradt munkabér és a perköltség tekintetében megváltoztatta.

[26] Tény, hogy a munkaviszonyról írásbeli munkaszerződés nem áll rendelkezésre, ugyanakkor az Mt. 44. § szerint az írásbafoglalás elmulasztása miatt a munkaszerződés

érvénytelenségére csak a munkavállaló – a munkába lépést követő 30 napon belül – hivatkozhat. A foglalkoztatás-felügyeleti hatósági tevékenységről szóló 115/2021. (III. 10.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése szerint minimum követelménynek kell tekinteni a jogviszonyt létesítő jognyilatkozat alakszerűségére és kötelező elemeire vonatkozó szabályok betartását, a munkaszerződés írásba foglalását, a szükséges munkaügyi dokumentáció (írásbeli tájékoztatás, munkaköri leírás) elkészítését. A munkaszerződés írásba foglalása tehát a munkáltató kötelezettsége. Írásbeli okirat hiányában az elsőfokú bíróság helyesen tájékoztatta már a per legelejn a felperest a munkaviszony létrejötte és fennállása tekintetében a rá háruló bizonyítási kötelezettségről és teherről (60.M.238/2019/9. sz. tárgyalási jegyzőkönyv).

[27] Az alperes fellebbezésében megalapozatlanul kifogásolta a bizonyítás eredményének mérlegelését. Az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206.§ (1) bekezdése szerint eljárva a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapította meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékelte és a meggyőződése szerint bírálta el. A bírói gyakorlat szerint a bizonyítékok összességében történő mérlegelése során arra kell elsősorban figyelemmel lenni, hogy a bizonyítékok jelentős többsége koherensen illeszkedik-e egymáshoz és az alátámasztja-e az ítéletben megfogalmazott tényállításokat. Ennek a követelménynek az elsőfokú bíróság ítélete egyértelműen megfelelt. Nem volt fellelhető olyan iratellenes, logikátlan, kirívó okszerűtlen megállapítás, amely a másodfokú bíróság számára a bizonyítékok felülmérlegelését szükségessé tette volna.

[28] A bírói gyakorlat szerint közvetlen bizonyíték hiányában közvetett bizonyításra tényállás csak akkor alapítható, ha olyan zárt láncolatot alkalmaz, ami eltérő következtetés lehetőségét kizárja (Kúria Pf.IV.24881/1999/4., Fővárosi Ítéltábla Pf.4.20276/2009/5., Debreceni Ítéltábla Pf.220019/2010/3.). Közvetlen bizonyíték hiányában az ítékezés alapjául szolgáló tényállás a feleket terhelő bizonyítási teher és az általuk szolgáltatott közvetett bizonyítékoknak, valamint a felek nyilatkozatainak és szavahihetőségének egybevetett, az életszerű és a logika szabályai szerinti mérlegelése alapján állapítható meg (Debreceni Ítéltábla Pf.220649/2009/7.). A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felek nyilatkozatai és a közvetett bizonyítékok alapján helytállóan állapította meg a munkaviszony fennállását, tekintettel arra, hogy a közvetett bizonyíték láncolatában törés nincs, azok ellentmondástól mentes, zárt láncolatot alkotnak.

[29] Az alperes fellebbezésében megalapozatlanul hivatkozott a felperes ellentmondó nyilatkozataira a munkaviszony létesítése és a munkakör körében. A felperes ezek tekintetében ellentmondó nyilatkozatokat nem tett: a felperes végig következetesen állította, hogy 2007. február 20-án munkaviszonyt létesített az alperessel és a munkaköri feladatok, a munkaviszony tartalmi elemei, valamint a munkaviszony megszüntetése tekintetében is ellentmondásmentes tényelőadásokat terjesztett elő. Az, hogy írásbeli munkaszerződés és munkaköri leírás hiányában a munkakört hol anyagbeszerzőnek, hol gépkocsivezetőnek címezte, ellentmondó tényállításoknak nem tekinthető. A felperes a peres eljárás során végig a 2017. december 11-i keresetlevelében foglaltakat állította, csupán a kárenyhítési kötelezettség körében tett ellentmondó tényállításokat, melynek jogi következményeit az elsőfokú bíróság le is vonta.

[30] Az alperesi törvényes képviselő ugyanakkor a munkaviszony körében ellentmondó, önmagát megcáfoló, életszerűtlen nyilatkozatokat tett: a 71.M.3313/2017/8. számú jegyzőkönyvben előadta, hogy a felperes nála kb. 10 évvel ezelőtt dolgozott, mint bejelentett segédmunkás egy pár hónapig. Miután elbocsátotta a cég, megsajnálta és megengedte, hogy a Kft. székhelyén lévő volt mosókonyhában, amelyet használatra átadtak neki, lakjon. Ennek ellenében néha-néha takarított, sepregetett, de ezeket a feladatokat sem látta el. Állította, hogy semmilyen – minden napra vonatkozó – munkavégzésre való megállapodás nem volt közöttük, a sepregetés is alkalmi jellegű volt. A 2022. január 15-i 30. sorszámú alperesi beadványban már úgy nyilatkozott, hogy megsajnálta a felperest és megengedte, hogy a mosókonyhában lakjon egy ideig és ennek fejében a lakásában söprögetést vagy locsolást vagy gazolást végezzen. Az alperesi törvényes képviselő a 2019. november 22-i napon tartott 60.M.238/2019/11. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalán határozottan állította, hogy nem ismer ilyen nevű embert, mint a felperes, soha nem is dolgozott nála. Ugyanezen jegyzőkönyvben később úgy nyilatkozott, hogy a felperes nála nem dolgozott, tanú3 vállalkozónál dolgozott és ő újította fel a utca4i irodaházát. Tőle a felperes nem kapott utasítást, ő nem is találkozott személyesen az emberekkel. Azon kérdésre, hogy hogy vezette a felperes az alperes gépjárművét, előadta, hogy úgy vezette, hogy megbízást ad vállalkozóknak és azoknak adja bérbe – ha szükséges – a gépjárműveket. 11 ilyen teherautójuk van, ezt is lepapírozzák. Amikor a tanács elnöke szembesítette a 71.M.3313/2017/8. számú jegyzőkönyvben tett nyilatkozatával, akkor előadta, hogy nem emlékszik, hogy valaha is azon a bíróságon járt volna, egyébiránt pedig arra hivatkozott, hogy a jelen nyilatkozata a korábbi nyilatkozatával nem ellentmondásos. Azon kérdésre, hogy mégis hol kellett sepregetnie a felperesnek, a „mi házunk alatt” a lakóházát a utca3 utcában, a mosókonyha alatt pedig a utca1 utcai lakásra hivatkozott. Állította, hogy a tanú3. kérte meg a fuvarra és előadta, hogy nem azt mondta, hogy nem ismeri a felperest, hanem hogy nem dolgozott nála, gépjárművet nem vezetett. Mindezen ellentmondásos alperesi előadásokat az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§ (1) bekezdése szerint eljárva megfelelően értékelte.

[31] A felperesi és az alperesi előadások alapján megállapítható, hogy a felperes többféle munkát végzett, az alperes által sem vitatottan vezette az alperes gépkocsiját, takarítási, karbantartási munkálatokat, tipikus gondnoki tevékenységet is ellátott. Nem volt vitatott a peres felek között az sem, hogy a felperes munkavégzése ellenében az alperes tulajdonában álló utca1 utcai helyiséget használta lakhatásra és hogy a felperes 2017. november 4-én rendőroket hívott annak érdekében, hogy az alperes által rendelkezésére bocsátott helyiségből a személyes holmijait el tudja vinni azt követően, hogy az alperes megszüntette a lakhatás lehetőségét.

[32] A meghallgatott tanúk, tanú1, tanú2, tanú6 tanúvallomásukkal alátámasztották, hogy a felperes gépjárművezetőként dolgozott és a utca1 utcában lakott, ezen tényeket az alperes sem vonta kétségbe. Emellett azonban számos közvetett okirati bizonyíték is alátámasztja a felek közötti munkaviszony létét. E körben helytállóan emelte ki az elsőfokú bíróság a felperes által már a hiánypótoltt keresetleveléhez csatolt számlákat, illetve a felperes gépjárművezetése folytán alperesre kiszabott közigazgatási bírságot, melyet a felperes fizetett be. A felperes tanú4 őstermelőtől származó eredeti számlát is be tudta csatolni a tárgyaláson, amely igazolta, hogy a felperes az alperes nevében 2017. november 2. napján egy földlabdás

ezüstenyűt vett 380.000.- forint ellenében. Kiemelten fontos okirati bizonyíték továbbá a Kft.1. által 2021. február 2-án megküldött számlák, melyek 2017. március és május hónapban keltek. Ezt maga a Kft.1. és nem a felperes csatolta, a számlákon a felperes aláírása szerepel az alperesi vevő nevére kiállított számlán. A Kft.4 ügyvezetője a 2021. június 15-i tárgyaláson 19 darab alperes nevére kiállított számlát csatolt, melyek 2017. májusi, júniusi, szeptemberi időpontokban keltek. A felperes úgy nyilatkozott, hogy valamennyi számlán az ő aláírása szerepel. Az elsőfokú bíróság felhívására az alperes a 12.M.70.452/2022/4. számú jegyzőkönyvben elmondta, nem vitatja, hogy a számlákon a felperes aláírása szerepel, csak azt vitatja, hogy az milyen körülmények között került a számlákra és azt állította, hogy az nem bizonyítja a munkaviszony fennállását. Ezen hivatkozása azonban súlytalan, mivel a felperes által aláírt számlák nagy részét maga a vállalkozó csatolta. Az alperes életszerű és elfogadható magyarázatot nem tudott nyújtani arra, hogy a felperes milyen módon jutott a számlákhoz, mindösszesen arra hivatkozott, hogy úgy kerülhetett hozzá, hogy az a román vállalkozó, akivel a cége kapcsolatban állt, ily módon jutott valamilyen módon a számlához vagy annak másolatához. Előadta ugyanakkor, hogy az eredeti számlák az alperesnél vannak (12.M.70.073/2020/34. sz. jegyzőkönyv 2. oldal). Mindezek alapján megállapítható volt, hogy a felperes az alperes nevében eljárva, az alperes költségén hónapokon keresztül folyamatosan vásárlásokat bonyolított.

[33] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy ugyancsak a felek közötti munkaviszonyt igazolja a megyei rendőrfőkapitányság által kibocsátott 30.000.- forintos közigazgatási bírság, mellyel a szabálysértési hatóság az alperest sújtotta arra tekintettel, hogy az alperes üzemében tartott rendszám1 frsz.-ú gépjármű 2017. október 27-én a megengedett legnagyobb sebességnél gyorsabban közlekedett, valamint az arról szóló készpénzátutalási megbízás és annak ténye, hogy azt a felperes fizette meg, melyet az alperes nem is vitatott. Egyébiránt a felperes előadta, hogy az alperesi törvényes képviselő csak annak ellenében adta át neki a utca1 utcai lakásban lévő televízió készülékét, hogy megfizeti a bírságot. Ezen felperesi tényállítást a tanúként meghallgatott tanú1 is alátámasztotta, aki elmondta, hogy ő maga adta kölcsön a felperesnek a bírság összegével megegyező 30.000.- forintot annak érdekében, hogy a felperes a büntetést csekken be tudja fizetni. A tanú továbbá elmondta, hogy az alperesi ügyvezetőt is látta a rendőri intézkedés alkalmával.

[34] Helytállóan állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy az alperes ellenbizonyítása eredménytelen volt. tanú3 tanú nem igazolta az alperes azon tényállítását, hogy az ő alkalmazásában állt volna a felperes a perbeli időszakban. tanú7, az alperes könyvelője ugyan a felperes munkaviszonyára nem tudott nyilatkozni, ugyanakkor azt előadta, hogy a menetleveleket és a szerződéseket az alperes ügyvezetője tartja nyilván. Lényeges, hogy ezt követően az elsőfokú bíróság a felperes indítványára felhívta az alperest a menetlevelek csatolására, aki azonban a felhívásnak nem tett eleget (12.M.70.452/2022/4. sz. jegyzőkönyv, 6. számú alperesi beadvány). Ezt a Pp. 206.§ (2) bekezdése alapján kellett értékelni a bíróságnak: a hivatkozott jogszabályhely előírja, hogy a per adataival egybevetett mérlegelés alapján a bíróság azt is meggyőződése szerint ítéli meg, hogy milyen jelentőséget kell tulajdonítani annak, ha a személyes megjelenésre idézett fél nem jelent meg, vagy a fél vagy képviselője valamely felhívásnak nem tett eleget, a hozzá intézett kérdésre nem felelt, vagy kijelentette, hogy valamely tény valóságáról nincs tudomása vagy arra nem emlékszik.

[35] Bár az alperesi törvényes képviselő szóban tagadta az utasításadást, azonban mégis elismerte, hogy a felperes részére söprögetett, takarított, vagyis a felperesi munkavégzés ezen nyilatkozat alapján is bizonyított, valamint az is, hogy annak ellenében az alperes lakhatást biztosított részére. A nem vitatott tényelődások (gépkocsivezetés), valamint az okirati bizonyítékok (bírság, számlák) is egyértelműen az alperes és nem más céggel fennálló munkaviszonyt igazoltak. Az alperes életszerűtlen állításai az okirati bizonyítékok kapcsán nem voltak elfogadhatóak.

[36] Mindezek alapján helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság a munkaviszony fennállását és annak időtartamát is. Az elsőfokú bíróság ugyan valóban a felperes következetes személyes előadása alapján állapította meg a munkaviszony létrejöttének dátumát 2017. február 20. napjában, de a számlák kelte, a gyorsjelentéssel elküldött szabálysértés ideje (2017. október 27.) , a rendőri intézkedés ideje és a tanúk előadása mind azt támasztja alá, hogy a felperes ebben az időszakban az alperes alkalmazásában állt. A másodfokú bíróság utal arra, hogy a Kft.1. által csatolt első számla kelte 2017. március 22. napja, a rendőri intézkedésre pedig 2017. november 4. napján került sor.

[37] Önmagában az, hogy a munkavégzés időtartama nem szerepel sehol, ugyancsak nem bír jelentőséggel, tekintettel arra, hogy a teljes munkaidős munkaviszony a munkaszerződés természetes tartalmi eleme. Az Mt. 45. § (4) bekezdése alapján a munkaviszony – eltérő megállapodás hiányában – általános teljes napi munkaidőben történő foglalkoztatással jön létre. Az alperes saját felróható magatartására előnyök szerzése végett az Mt. 6. § (1) bekezdése alapján nem hivatkozhat. Az alperes köteles lett volna gondoskodni a munkaszerződés írásba foglalásáról és a munkavállaló tájékoztatásáról az Mt. 43. § és 46. § alapján, valamint a munkaidő nyilvántartásáról is. Az alperes az elsőfokú eljárásban nem állította, de még a fellebbezésében sem hivatkozott egyértelműen arra, hogy a felek között egyéb, munkavégzésre irányuló jogviszony állt volna fenn. Egyszerűsített foglalkoztatás vagy alkalmi munkára irányuló munkaviszony esetén a feleknek ebben meg kell állapodniuk az Mt. 201. § (2) bekezdése alapján, ilyen megállapodást azonban az alperes nem tudott bizonyítani. A becsatolt számlák egyébiránt folyamatos munkavégzést igazolnak. A felperes munkavégzése önállótlan volt, nem egy meghatározott feladatot, hanem munkaköri feladatok összességét, egy munkakört látott el. A felperes a munkát a munkavállaló munkaeszközeivel, többek között a gépjárművével végezte, a költségeket az alperes fizette, mindezek kizárják a megbízási jogviszony fennállását.

[38] Alaptalanul hivatkozott arra az alperes, hogy elmaradt annak rögzítése, hogy a munkaviszony megszüntetés az Mt. 64. § (1) bekezdés a)-c) pontjai közül milyen módú munkaviszony megszüntetést valósított meg. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes jogellenesen, indokolás nélkül, szóban szüntette meg a felperes munkaviszonyát, emellett megállapítható az azonnali hatályú megszüntetés ténye is, így a munkaviszony megszüntetés nem felelt meg az Mt. 64. §-ában foglaltaknak, az egyértelműen jogellenes volt. A felmondás egyébiránt egy szóbeli, indokolás nélküli azonnali hatályú felmondásnak felelt meg. Miután a lakhatás a felperes munkavégzéséhez kötődött (az alperesi törvényes előadása szerint annak ellenében seprögetést, takarítást végzett a felperes), ezt követően nem történt további munkavégzés, valamint a lakhatás megszüntetésének

körülményei, így a rendőri közreműködés, valamint az elszámolási vita, azt igazolják, hogy a lakhatás és a munkaviszony megszüntetésére egyidejűleg került sor.

[39] Alaptalanul hivatkozott az alperes a kereseti kérelmen való túlterjeszkedésre. Ugyan a felperes keresetében az elsőfokú eljárás folyamán végig keverte a távolléti díj, elmaradt munkabér, elmaradt jövedelem címén járó kártérítés elnevezéseket, tartalmában már a hiánypótolta keresetlevelében is (2019. április 24-i beadvány) sérelmezte az alperes jogellenes munkaviszony megszüntetését és ezzel összefüggésben elmaradt jövedelem címén járó kártérítést is követelt, melyet még az utolsó tárgyaláson is egyértelműen 1.530.000.- forintban jelölt meg. Az alperes az elsőfokú eljárás során a követelt összeget mindösszesen arra hivatkozással vitatta, hogy a felperes nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének, bár azt előadta, hogy az önmagában nem vitatja, hogy a felperes milyen cégekhez jelentkezett. A felperes 2022. szeptember 5-i beadványában részletesen írásban nyilatkozott arra, hogy hol és miként próbált meg elhelyezkedni és ezzel kapcsolatosan milyen válaszokat kapott. Az alperes felhívás ellenére ezen tényállításokat nem vitatta, ezért ezek vonatkozásában bizonyításra nem volt szükség, további bizonyítási indítványai nem voltak. Az alperes sem az elsőfokú eljárás során, sem a fellebbezésben nem vitatta az elhelyezkedés megállapított időpontját. A felperes kára abból származik, hogy újbóli elhelyezkedéséig a keresőképessége ideje alatt nem részesült munkabérben.

[40] Helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására nézve semmilyen bizonyítást nem ajánlott fel, holott a következetesen érvényesülő bírói gyakorlat szerint munkaviszony jogellenes megszüntetésekor a kárt okozó munkáltató köteles bizonyítani, hogy a munkavállaló nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének (EBH2015.M.23.). A munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei egyes kérdéseiről szóló 6/2016. (XI. 28.) KMK vélemény ugyancsak ezt rögzíti a 7. pontban azzal, hogy megállapítja azt is, hogy a károkozónak – aki mentesülni akar – kell bizonyítani, hogy a károsult munkavállalót nem illeti a követelt összegű elmaradt jövedelem, mivel kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget. A munkáltatónak azonban nem elegendő a munkavállalói kötelezettségre vonatkozó pusztán hivatkozása, hanem meg kell jelölnie azokat a tényeket, körülményeket, amelyek a hivatkozását alátámasztják, állítását bizonyítják arra vonatkozóan, hogy a perbeli időszakban a munkavállaló reálisan milyen jövedelmet érhetett volna el. A kárenyhítési kötelezettség terjedelmét a bíróság mérlegeli. Az alperes a fenti követelményeknek megfelelő tényállításokat, bizonyítási indítványokat nem tett.

[41] Ténykérdés, hogy a felperes nem vett igénybe álláskeresői ellátást, de tekintettel arra, hogy öregségi nyugdíjra jogosult, álláskeresői járadékot nem igényelhet. A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 30. § (3) bekezdése szerint az álláskeresői segély az álláskereső öregségi nyugdíj, megváltozott munkaképességű személyek ellátásra jogosultságának megszerzéséig terjedő időtartamra folyósítható. A felperes álláskeresőként végzett tevékenysége körében értékelni kellett idősebb életkorát és rehabilitációs szakigazgatási szerv által megállapított 50%-os egészségi állapotát, valamint az alperes által nem vitatott személyes előadását az elhelyezkedési erőfeszítéseire. Az elsőfokú bíróság e körben is helytállóan állapította meg, hogy az alperes

nem tudta bizonyítani, hogy a felperes az elvárható kárenyhítési kötelezettséget megsértette volna.

[42] Erre tekintettel a másodfokú bíróság a munkaviszony megállapítását, az elmaradt jövedelem címén járó kártérítést és az összecszerülésében nem vitatott szabadságmegváltást helybenhagyta.

[43] Alapos ugyanakkor az alperes tárgyaláson kiegészített fellebbezése az elmaradt munkabér összecszerúsége kapcsán. Az elsőfokú bíróság a bruttó munkabérből a nettó munkabért nem vonhatta volna le, csak annak felbruttósított összegét, mivel a munkabér járulékalapot képező jövedelem. A felperes előadása szerint 2017-ben a munkaviszony tartalma alatt nettó 360.000.- forint munkabért kapott, ezért a kapott összeget az akkor érvényes szabályok szerint kellett felbruttósítani azzal azonban, hogy a felperes már ekkor is öregségi nyugdíjas volt.

[44] A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 8. § (1) bekezdése szerint a jövedelem után az adó mértéke, az adóalap 15%-a. A perbeli időben hatályos a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 18. § (1) bekezdése szerint a társadalombiztosítási ellátások és a munkaerőpiaci célok fedezetére a biztosított természetbeni egészségbiztosítási járulékot, pénzbeli egészségbiztosítási járulékot és munkaerőpiaci járulékot (a továbbiakban együtt: egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék), valamint nyugdíjjárulékot fizet. A 19. § (1)-(2) bekezdése szerint a biztosított által fizetendő nyugdíjjárulék mértéke 10%. A 19. § (3) bekezdése szerint a biztosított által fizetendő természetbeni egészségbiztosítási járulék 4%. A törvény 25. §-a szerint a saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott a járulékalapot képező jövedelme után természetbeni egészségbiztosítási járulékot és nyugdíjjárulékot fizet. Ha a nyugdíj folyósítása szünetel, a saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott pénzbeli egészségbiztosítási járulékot is köteles fizetni, ilyen adat azonban a perben nem merült fel. A 25/A. § szerint továbbá nem fizet munkaerőpiaci járulékot az a foglalkoztatott, aki saját jogú nyugdíjas, vagy a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló jogszabályban meghatározott reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

[45] Mindezek alapján 2017-ben a saját jogú nyugdíjas munkaviszonya esetén fizetendő közterhek az alábbiak voltak: 15%-os személyi jövedelemadó, 4%-os természetbeni egészségbiztosítási járulék, 10%-os nyugdíjjárulék. Az öregségi nyugdíjasnak nem kell megfizetnie az 1,5%-os munkaerőpiaci járulékot és a 3%-os pénzbeli egészségbiztosítási járulékot. Ez összesen 29%-os közteher költséget jelent.

[46] Az elmondottakra figyelemmel a nettó 360.000.- forint munkabér 507.042.- forint bruttó munkabérnek felel meg $(360.000/71 \times 100)$. Így a felperest elmaradt munkabér címén 1.072.830.- forint – 507.042.- forint, azaz összesen 565.788.- forint illeti meg.

[47] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elmaradt munkabér tekintetében a marasztalás összegét 565.788 forintra mérsékelte. Ezzel összefüggésben szükségessé vált a perköltségről rendelkezés megváltoztatása is. A másodfokú bíróság a Pp. 253.§ (3) bekezdése alapján a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határozott a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről.

[48] A felperes összesen 1.169.308.- forint tekintetében lett pernyertes, mely az elsőfokú pertárgyérték (5.488.100.- forint) 21%-a. Ennek folytán a Pp. 81.§ (1) bekezdése és a 87.§ (2) bekezdése alapján a pártfogó ügyvéd díját 21%-ban az alperes köteles viselni, a fennmaradó részt az állam viseli, mivel a felperes a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A.§-a alapján költségmentes. A pernyertesség-pervesztesség megváltozott arányára (21-79%) a másodfokú bíróság megváltoztatta az alperes által fizetendő eljárási és fellebbezési illeték, valamint tanúdíj összegét is.

[49] Tájékoztatja a másodfokú bíróság a felperest, hogy a fizetendő illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé, ezen időpontban a követelés nyomban esedékessé válik, amivel egyidőben megkezdődik az illeték behajtásával kapcsolatos végrehajtási jog elévülés is. Az állami adó- és vámhatóság illetékbevételei számlájának száma 10032000-01070044-09060018. Az illeték megfizetése során a közleményben fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Záró rész

[50] A másodfokú pertárgyérték összesen 1.316.350.- forint figyelemmel a Pp. 24. § (2) bekezdésére. A felperes így összesen 1.169.308.- forint tekintetében lett pernyertes, mely a fellebbezési pertárgyérték (1.316.350.- forint) 88%-a. Az alperes 12%-ban lett pervesztés. Erre tekintettel a felperes köteles az alperesnek megfizetni a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése és a Pp. 81. §-a alapján 3.949.- forint és ÁFA másodfokú perköltséget. A Pp. 87. § (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a perköltség viselésére szóló határozatában – a díj összegének megállapítása nélkül, a perköltségviselés arányának meghatározásával – megállapította, hogy a pártfogó ügyvédi díj viselésére ki köteles. A pártfogó ügyvéd díját 88%-ban az alperes köteles viselni.

[51] Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51. § (1) bekezdése alapján a megismételt eljárásban a fellebbezési illeték ismételt megfizetése alól mentesül, a felperes munkavállalói költségkedvezményére tekintettel illetékmegfizetésére nem köteles.

[52] A fellebbezés lehetőségét a Pp. 233. §-a kizárja.

Budapest, 2023. január 24.

dr. Vajas Sándor s.k.
a tanács elnöke

dr. Kulicity Mária s.k.
előadó bíró

dr. Kovács Edit s.k.
bíró